

A background image showing two business people in suits shaking hands over a city skyline, with a semi-transparent blue banner at the bottom containing the title text.

כלכלת ישראל: ממשבר לצמיחה תכנית אסטרטגית ליציאה מהמשבר

הרצאת הנגיד בכנס אלי הורוביץ לכלכלה וחברה
פרופ' אמיר ירון

יוני
2021

על מה נדבר

1. תמונת מצב המשק:

- התוצר
- שוק העבודה
- מצב העסקים
- תחזית חטיבת המחקר

2. תמונת המצב הפיסקלית:

- הגירעון והחוב בהשוואה בין – לאומית

3. תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

- ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים
- אלטרנטיבות למימון הרפורמות

מצב המשק

הירידה בתוצר בישראל עמדה על 2.5%, ירידה פחותה מאשר במדינות אחרות

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

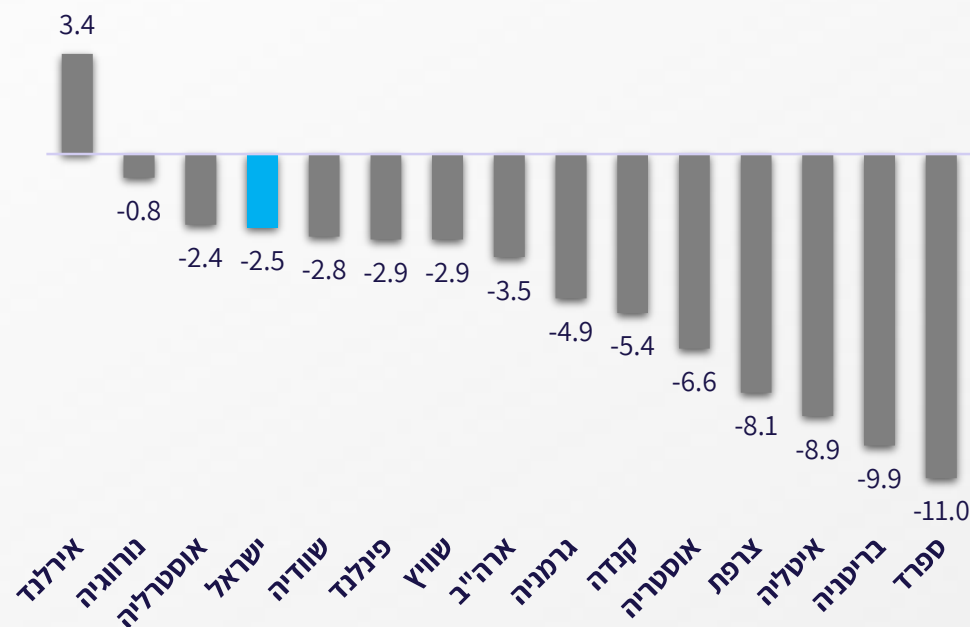
הגירעון והחוב בהשוואה בין – לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

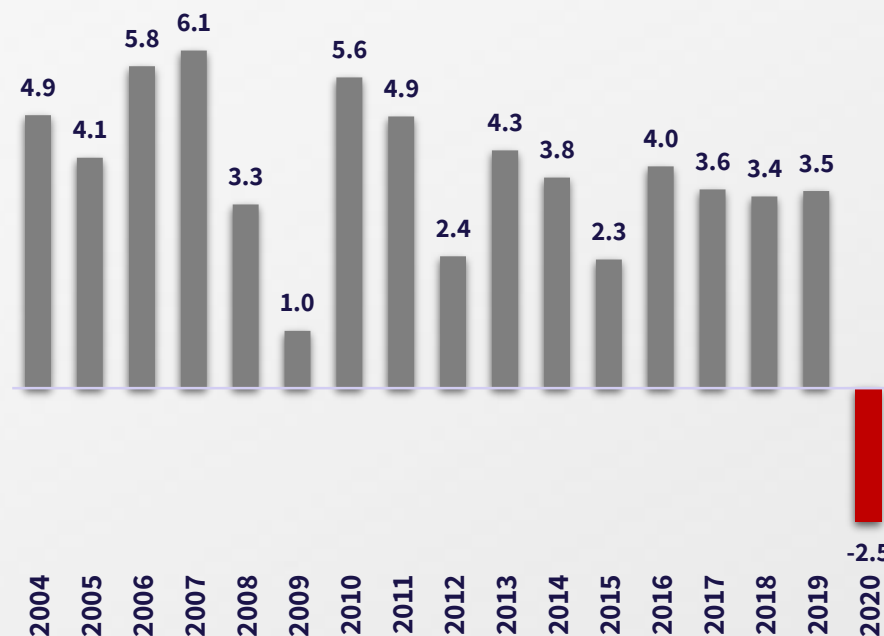
ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

שיעור צמיחת התוצר במדינות נבחרות
2020

צמיחת התוצר בישראל
2004-2020

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

הגירעון והחוב בהשוואה בין - לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

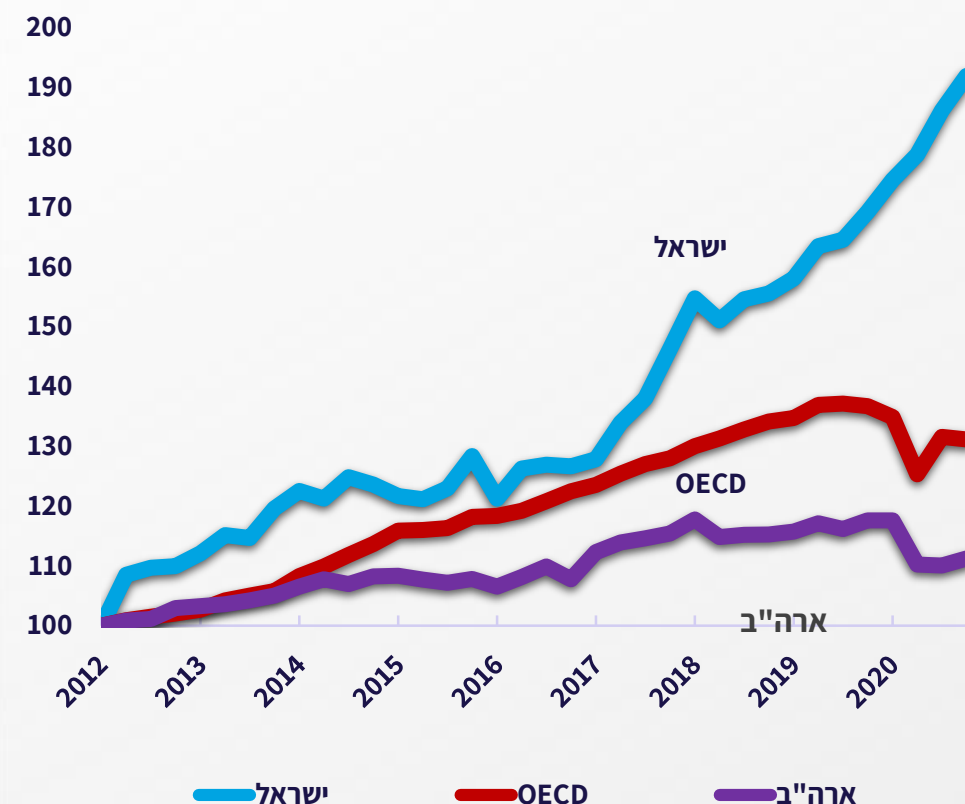
ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

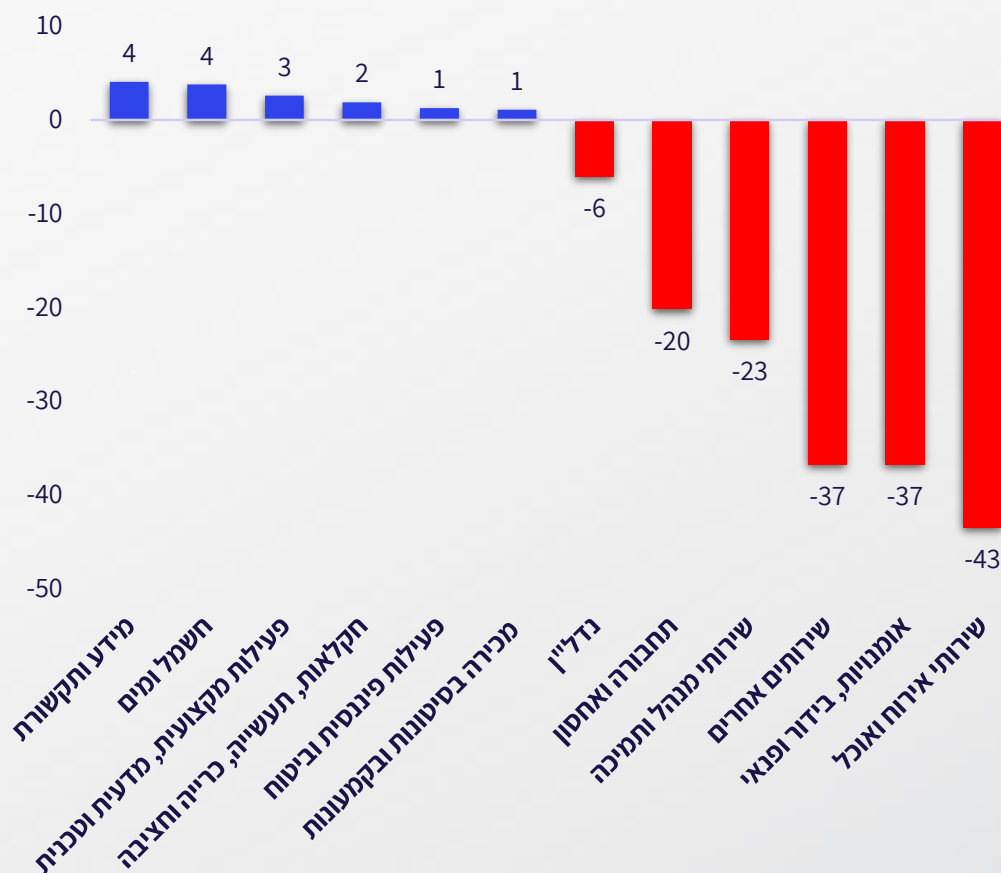
הפגיעה הנמוכה יחסית בתוצר נובעת בעיקר בזכות יצוא שירותי ההיי-טק. יש ענפים שנפגעו בצורה משמעותית

יצוא השירותים ללא תיירות

מדד כמותי
(100=2012)

אחוז השינוי בפדיון לפי ענף
הממוצע ב- 2020 ביחס לתקופה המקבילה אשתקד

ההתאוששות ניכרת בצריכה הפרטית; ישנם סקטורים שעדיין לא שבו לפעילות מלאה

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

הגירעון והחוב בהשוואה בין – לאומית

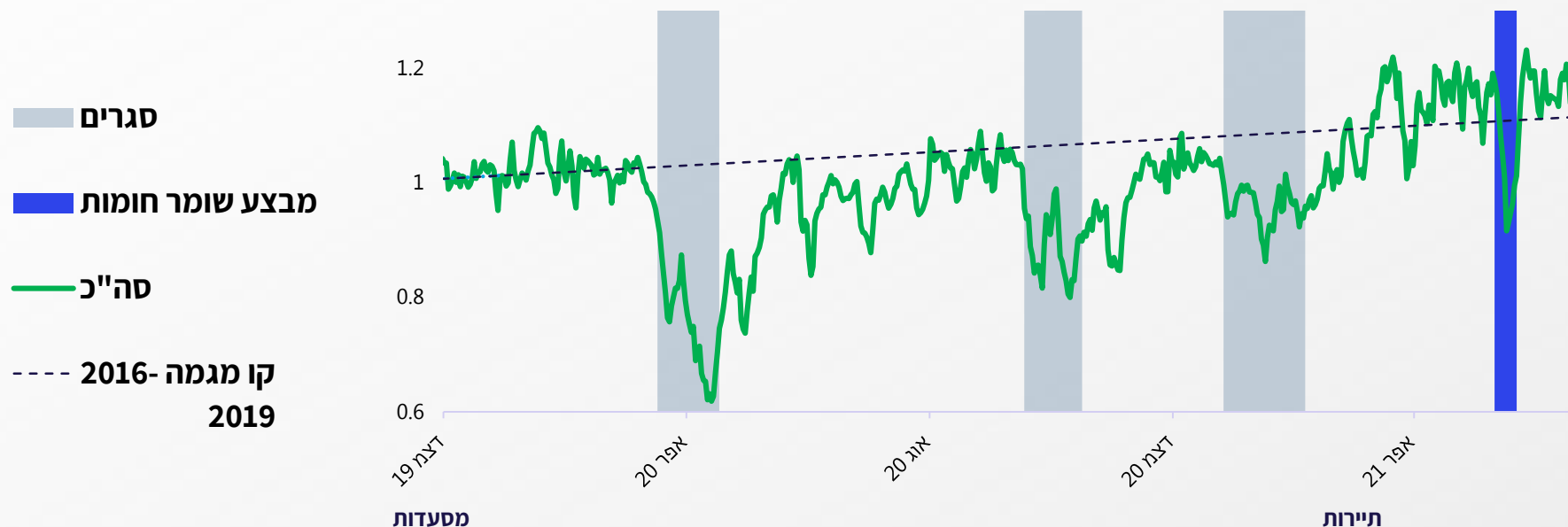
תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

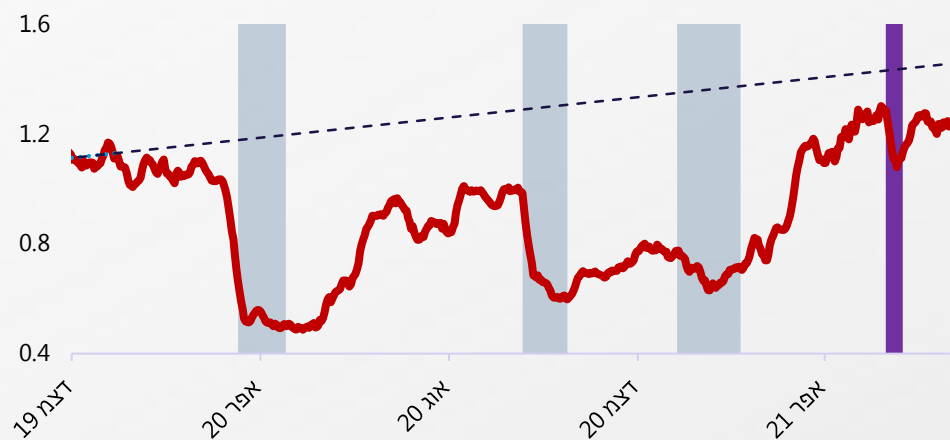
אלטרנטיבות למימון הרפורמות

מדד ערך הרכישות בכרטיסי אשראי: סה"כ

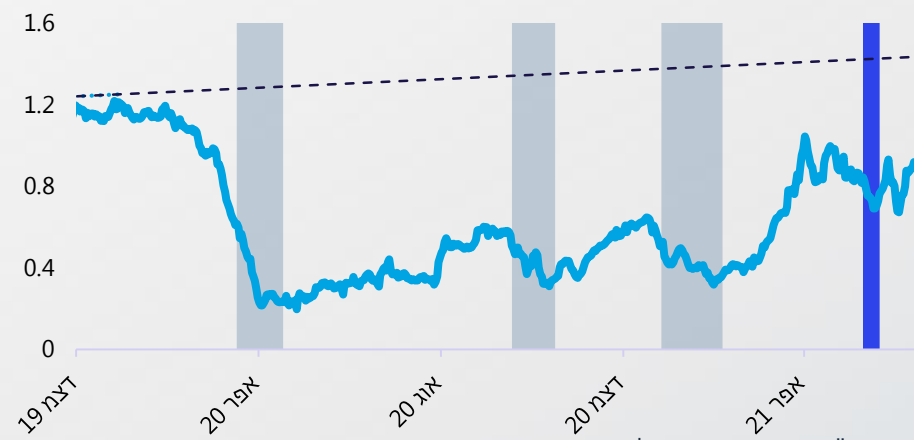
(מדד, בסיס: ינואר 2020 (ממוצע) = 1, מנוכה עונתיות, ממוצע שבועי נע (אחורה))

מסעדות

תיירות

מקורות: שב"א ועיבודי בנק ישראל

תחזית חטיבת המחקר: התכנסות למגמת טרום המשבר ב-2022; רמת האבטלה תהא גבוהה מזו שלפני המשבר

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב
העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

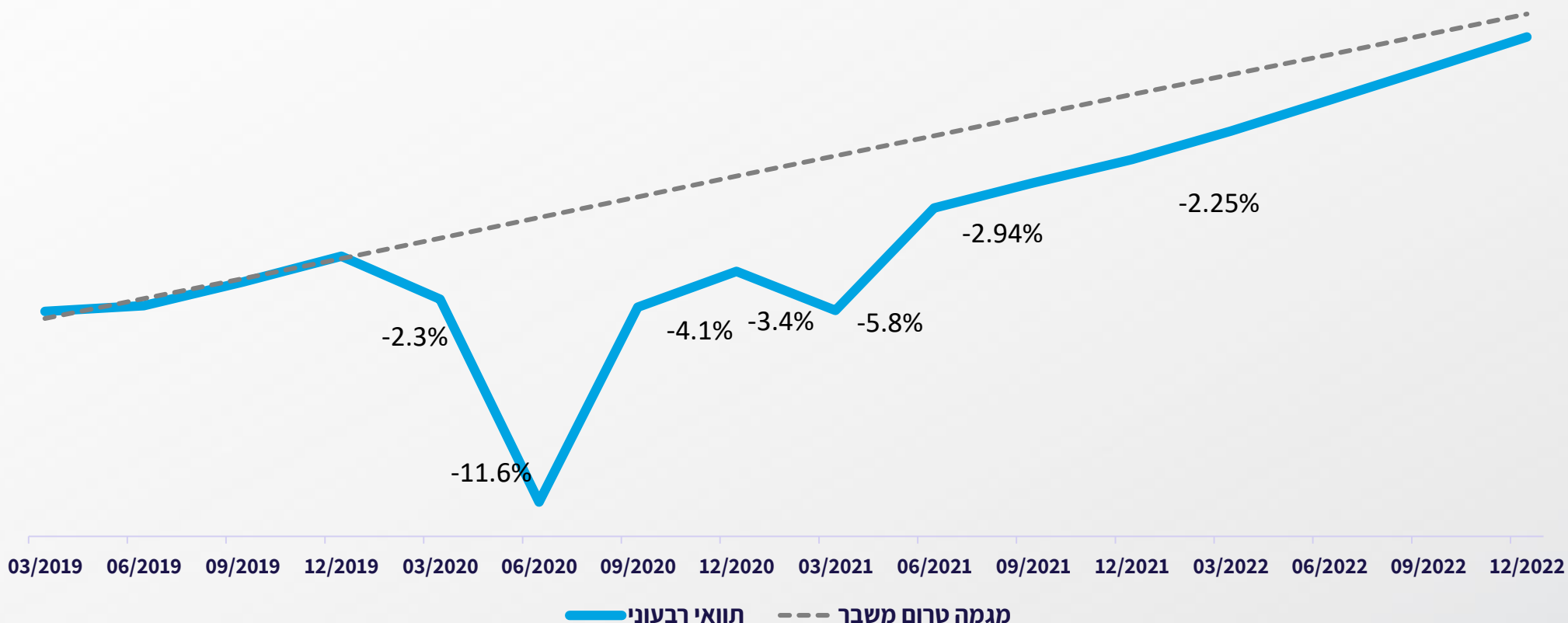
הגירעון והחוב בהשוואה
בין – לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת
המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה
אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון
הרפורמות

פער התוצר ממגמתו טרום המשבר

שוק העבודה

תמונה מורכבת בשוק העבודה: עלייה קלה בשיעור האבטלה, אל מול עלייה בשיעור התעסוקה

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

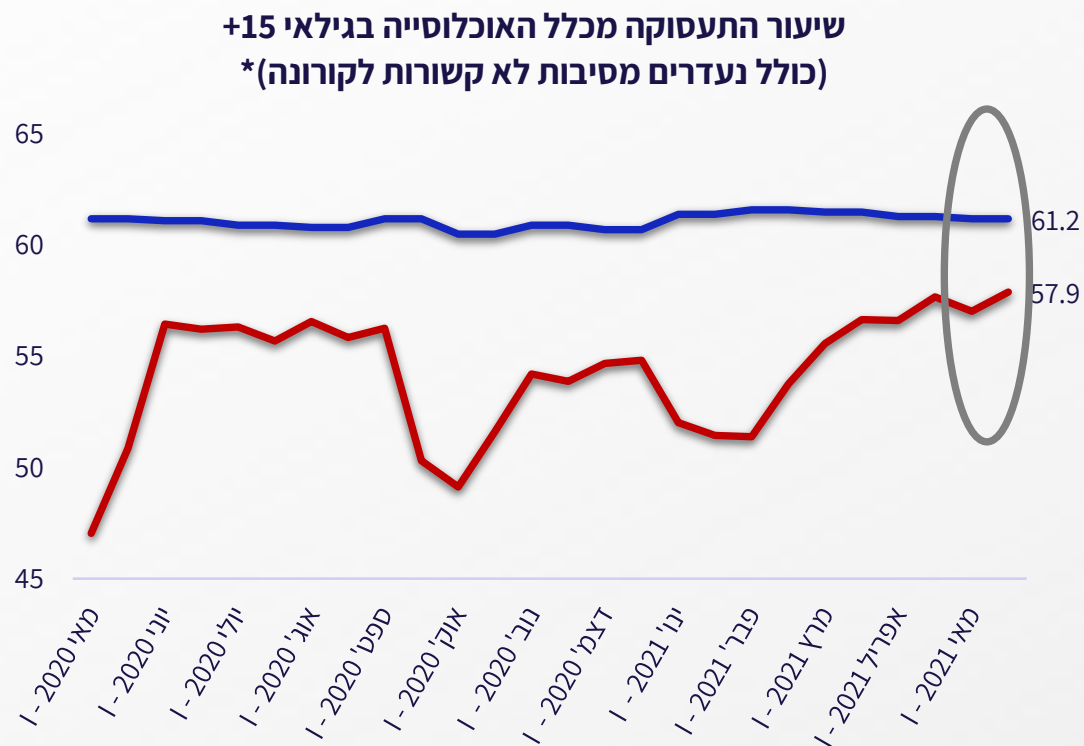
תמונת המצב הפיסקלית:

הגירעון והחוב בהשוואה בין - לאומית

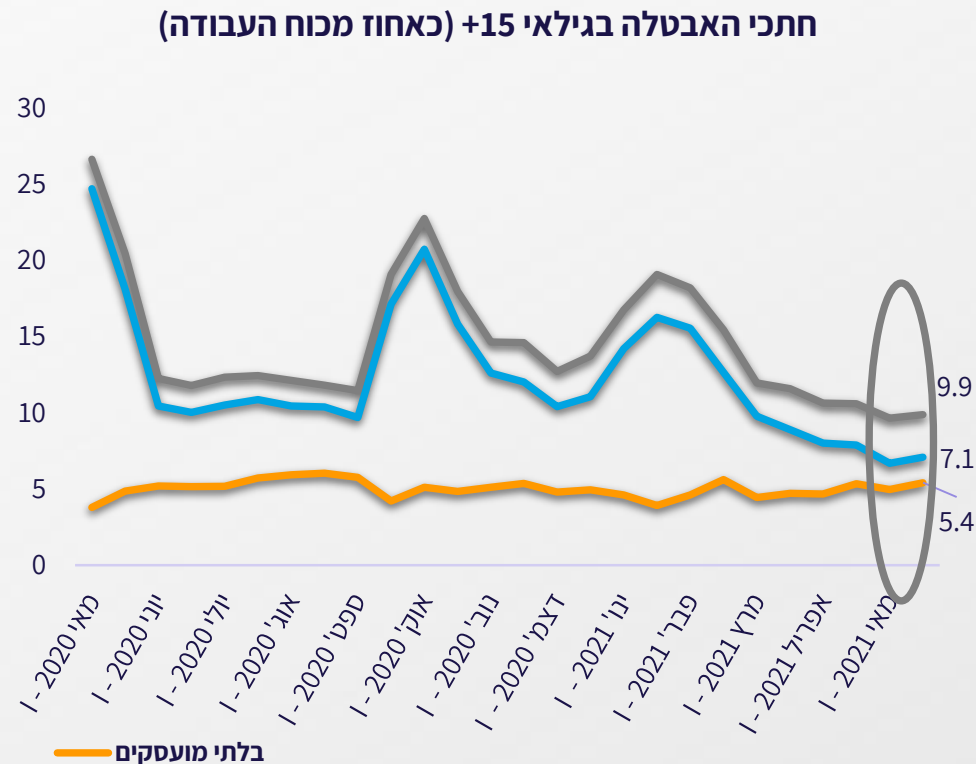
תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

— שיעור התעסוקה — שיעור האבטלה
* המועסקים אינם כוללים את הנעדרים המשוקללים באבטלה הרחבה

— בלתי מועסקים — נעדרים זמנית בעקבות הקורונה + בלתי מועסקים — לא משתתפים בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה ממרץ 2020 + נעדרים זמנית בעקבות הקורונה + בלתי מועסקים

הנפגעים העיקרים בשוק העבודה: ערבים, צעירים ובעלי השכלה "בינונית"

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

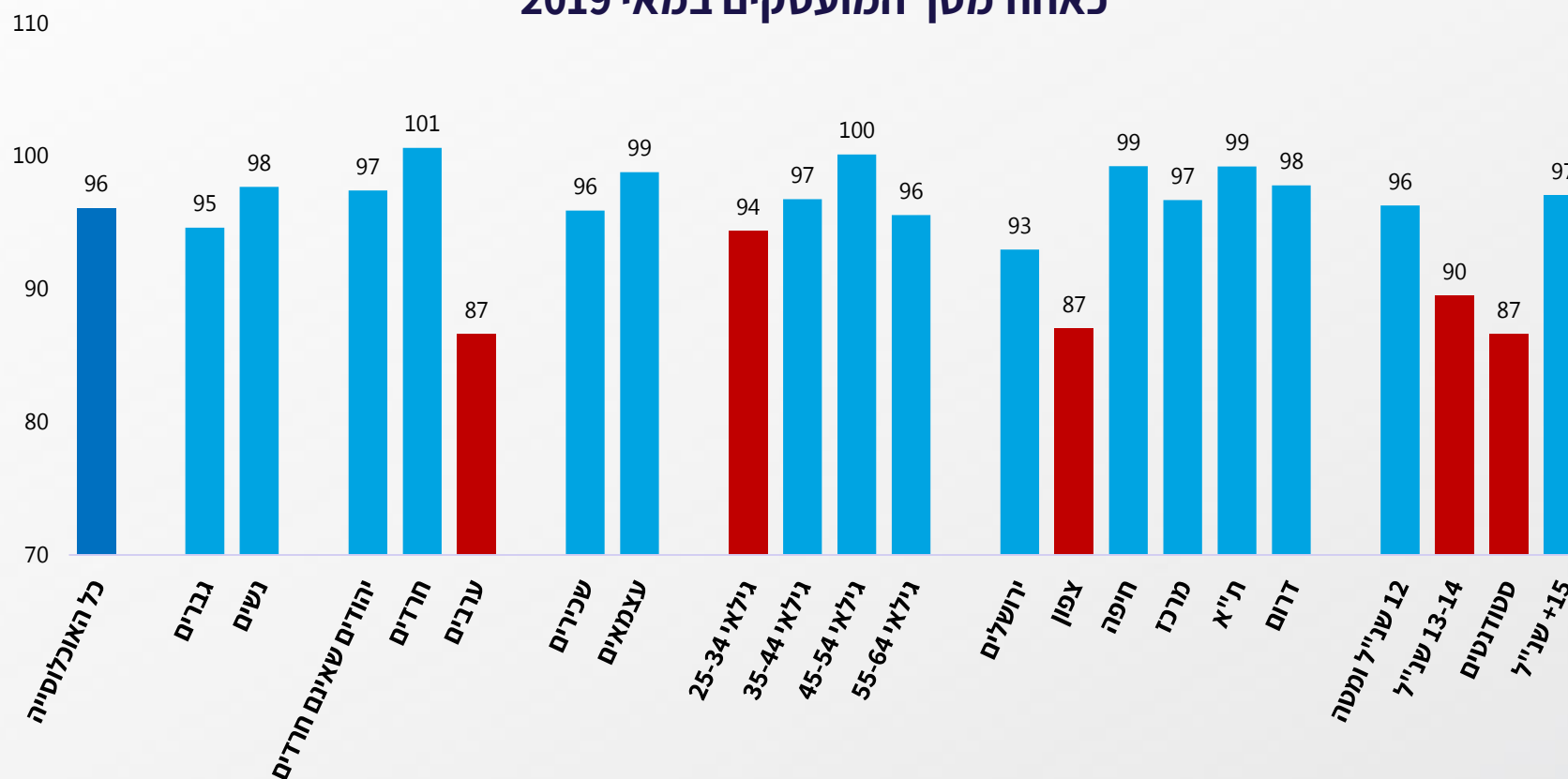
הגירעון והחוב בהשוואה בין – לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

**מספר המועסקים בפועל (לא כולל נעדרי קורונה) במאי 2021
כאחוז מסך המועסקים במאי 2019**

הנפגעים העיקרים בשוק העבודה: משלחי יד ברמת מיומנות בינונית

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

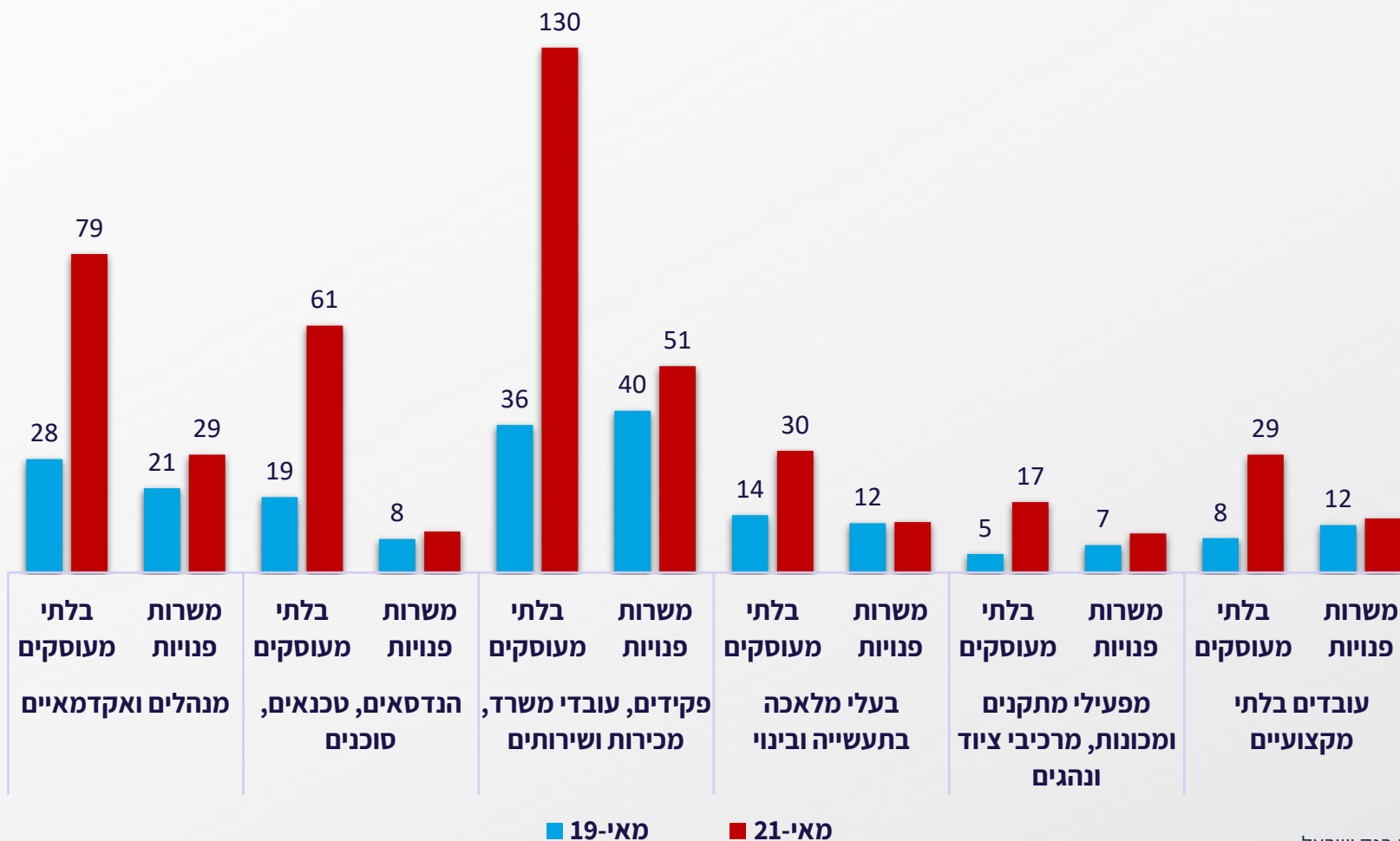
הגירעון והחוב בהשוואה בין - לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

מספר הבלתי מועסקים והמשרות פנויות לפי משלחי יד
נתונים מקוריים, אלפים

מצב העסקים

ניתוח בנק ישראל והביטוח הלאומי: התאוששות נאה במגזר העסקי

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

**שוק העבודה ומצב
 העסקים**

תמונת המצב הפיסקלית:

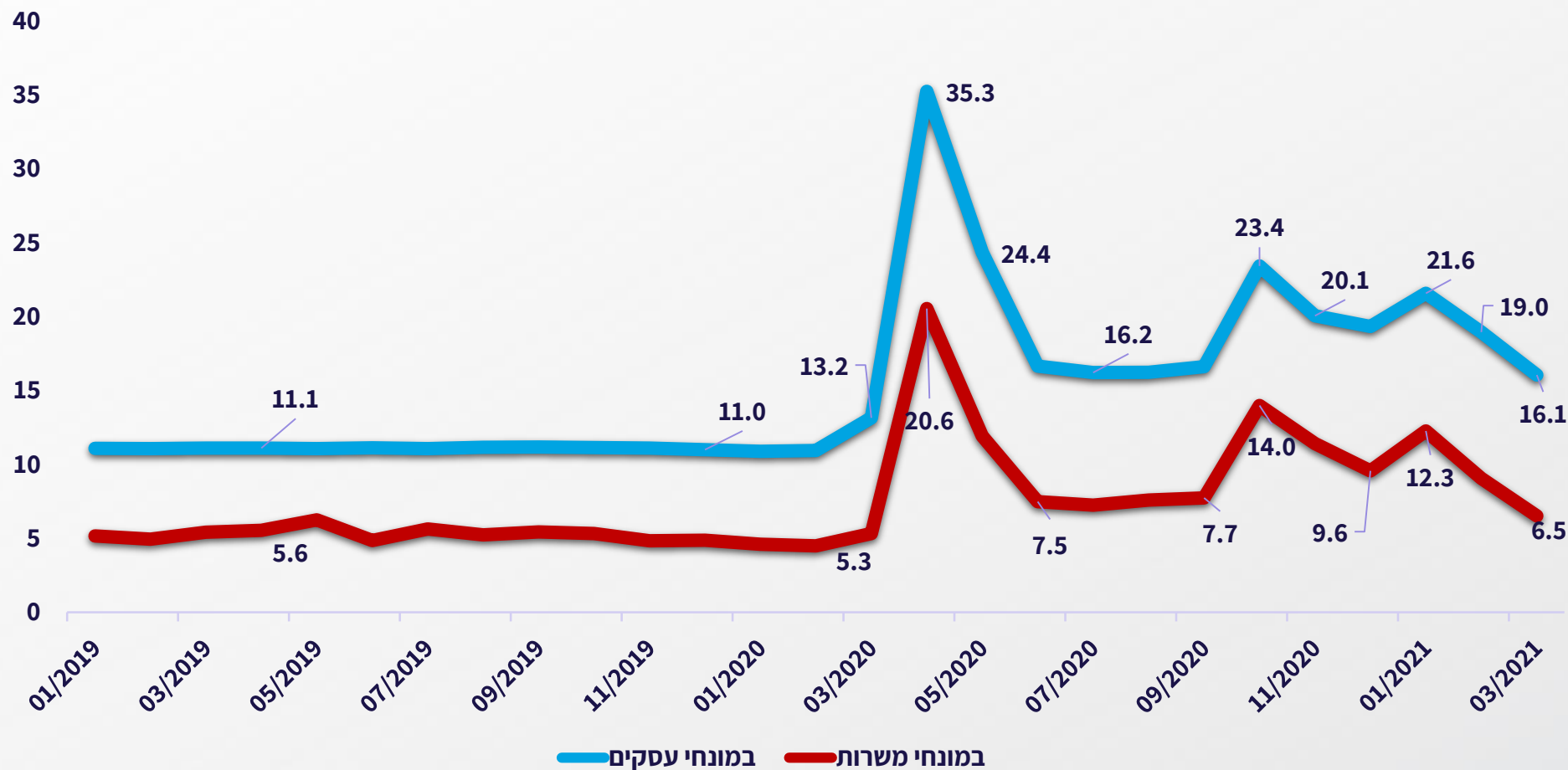
הגירעון והחוב בהשוואה
 בין – לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת
 המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה
 אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון
 הרפורמות

שיעור העסקים שצמצמו את מצבת העובדים במעל 80% ביחס לחודש המקביל לפני שנתיים, מכלל העסקים

ניתוח בנק ישראל והביטוח הלאומי: הפגיעה מתונה במגזר העסקי המרוכזת בעסקים הקטנים

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

**שוק העבודה ומצב
 העסקים**

תמונת המצב הפיסקלית:

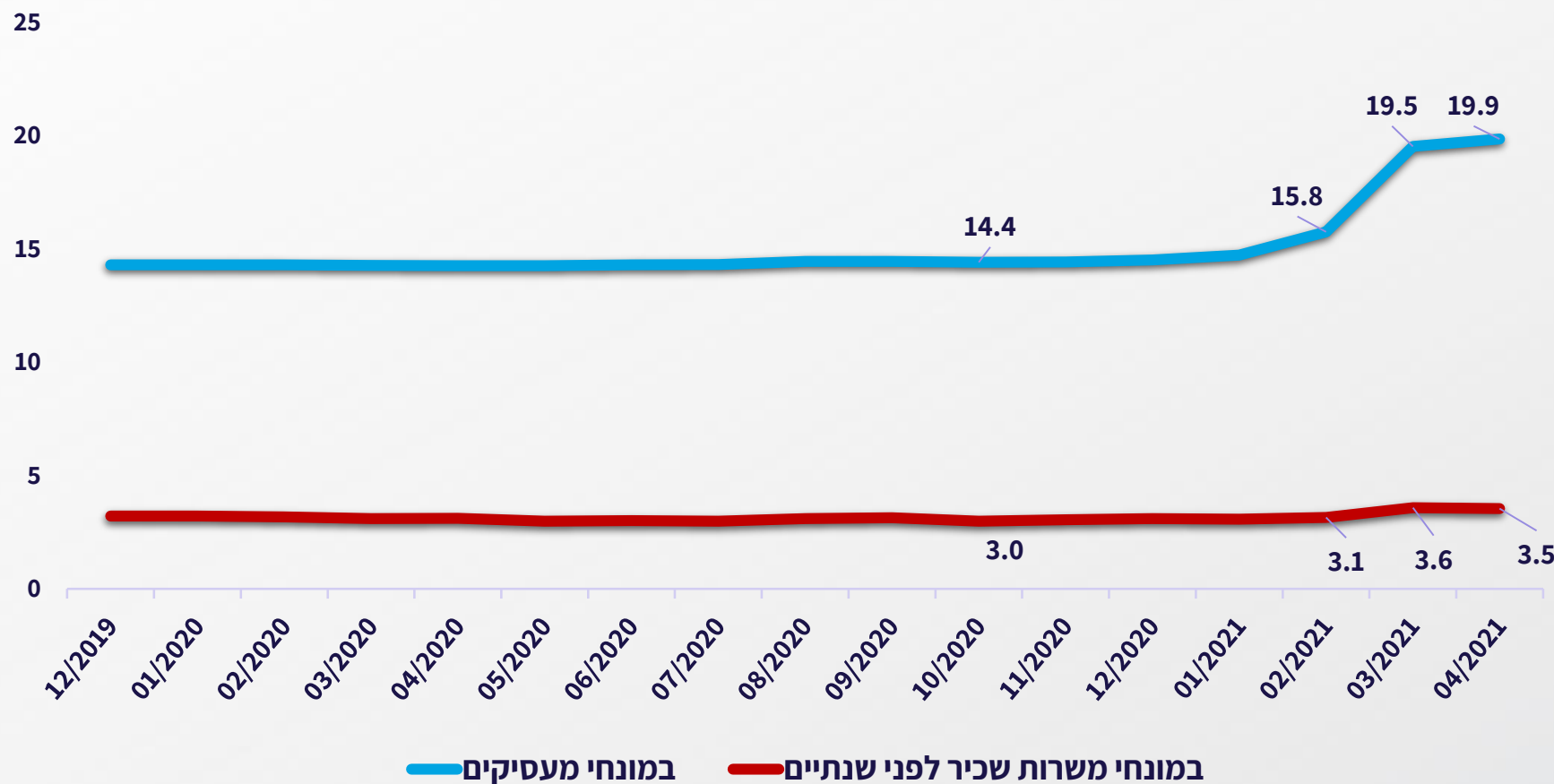
הגירעון והחוב בהשוואה
 בין - לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת
 המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה
 אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון
 הרפורמות

שיעור המעסיקים שנסגרו ב-12 החודשים האחרונים, במונחי מעסיקים ומונחי משרות שהיו לפני
 שנתיים, מתוך סך המדווחים לפני שנה, אחוזים

*נסגרו - השלימו רצף של 12 חודשים של אי-העסקה

המקור: עיבודי המוסד לביטוח לאומי ובנק ישראל לדיווחו מעסיקים לביטוח הלאומי (טופס 102)

תמונת המצב הפיסקלית

הגירעון בישראל ב-2020 היה גבוה בגלל רמתו ערב המשבר

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

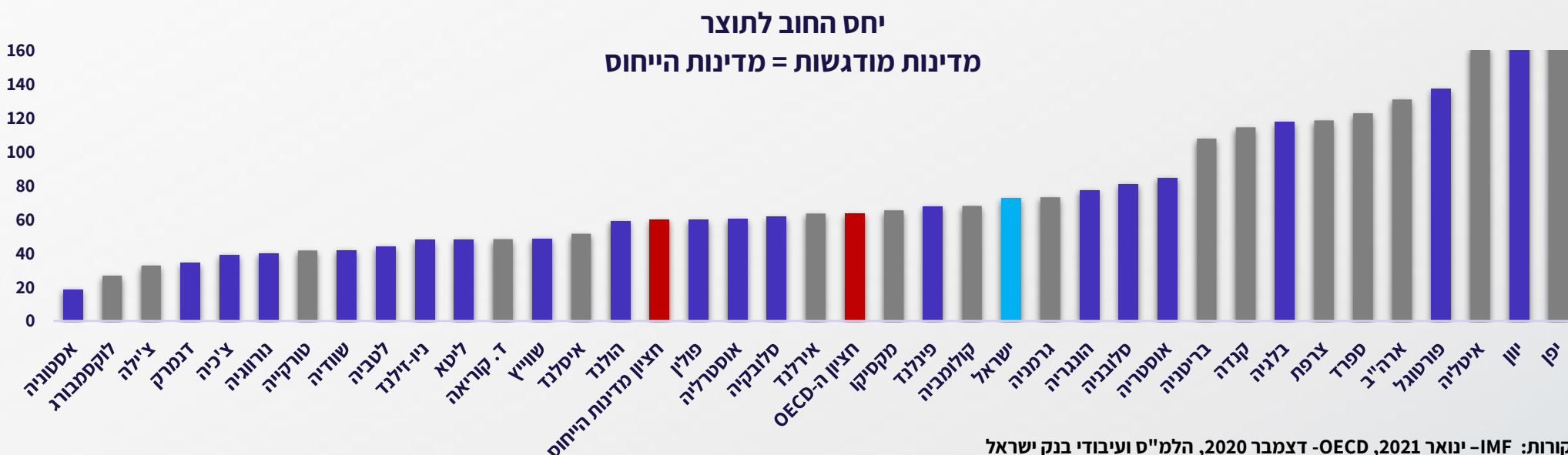
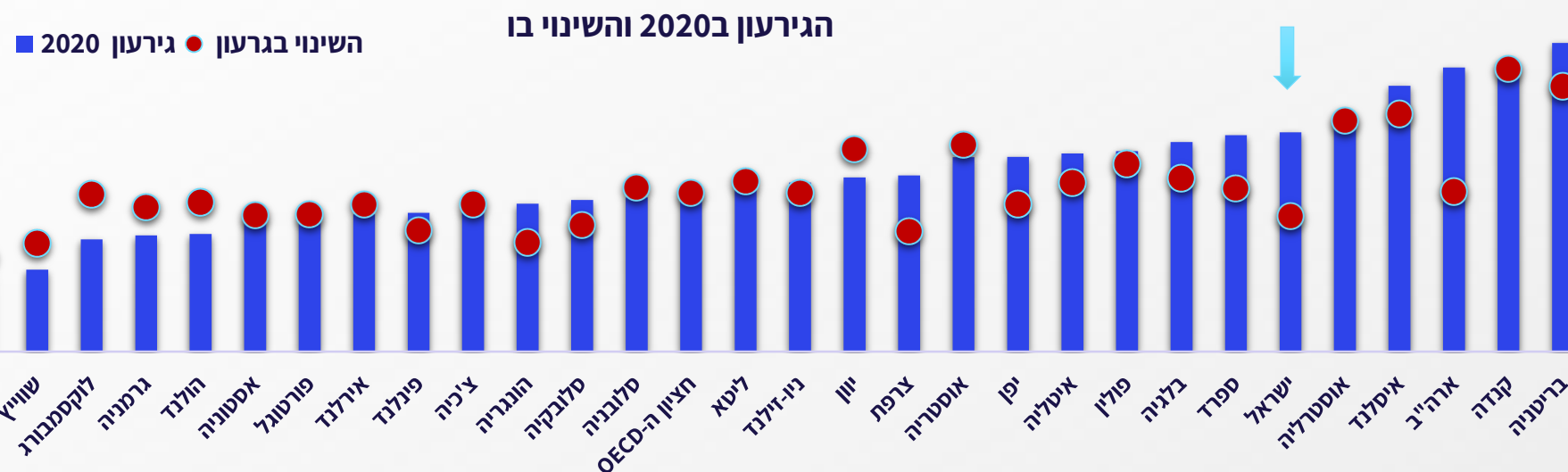
תמונת המצב הפיסקלית:

הגירעון והחוב בהשוואה בין - לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

לאורך שנים הגירעון בישראל גבוה ממוצע ה-OECD

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

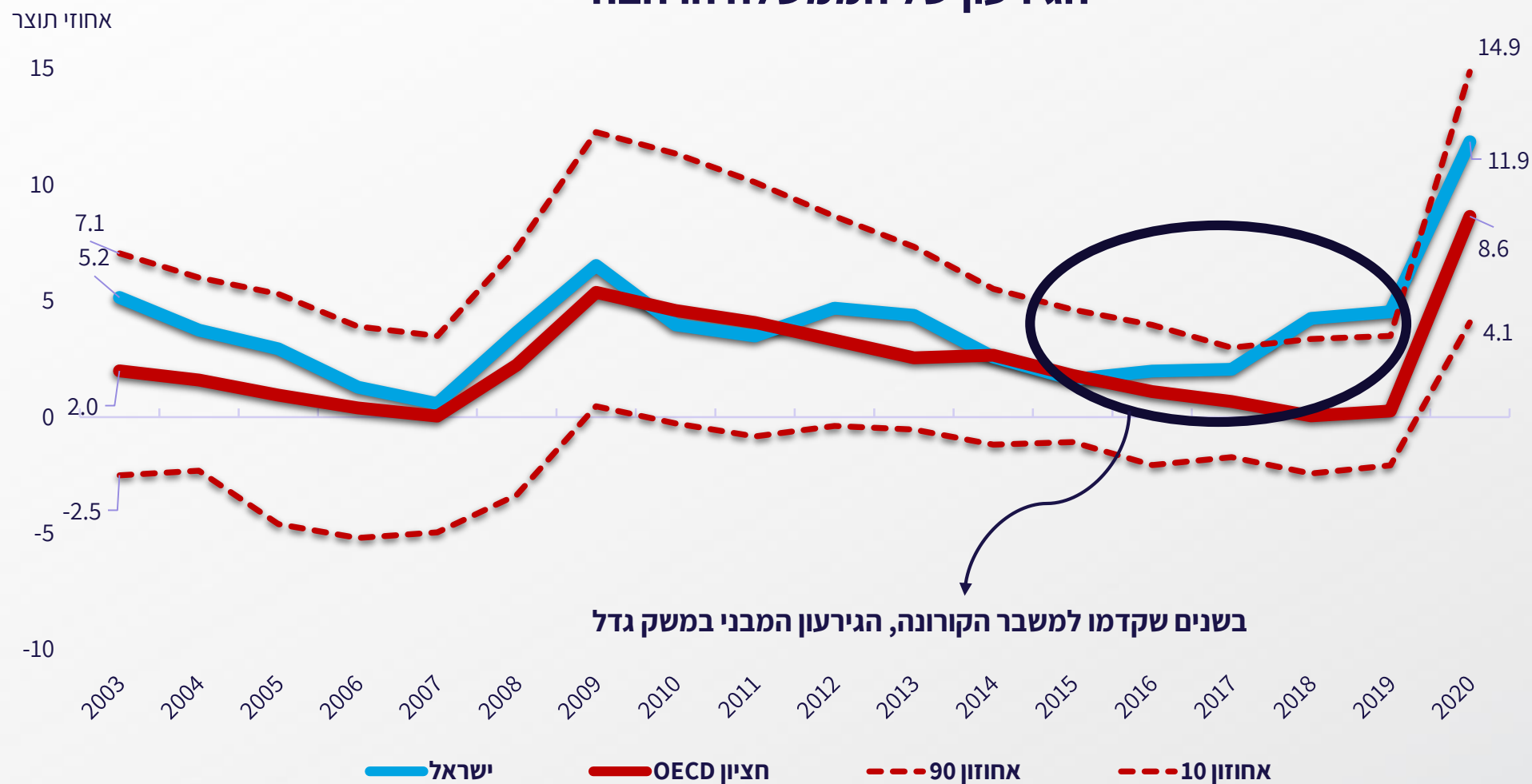
הגירעון והחוב בהשוואה בין - לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

הגירעון של הממשלה הרחבה

נטל המס וההוצאה האזרחית בישראל נמוכות מה-OECD

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

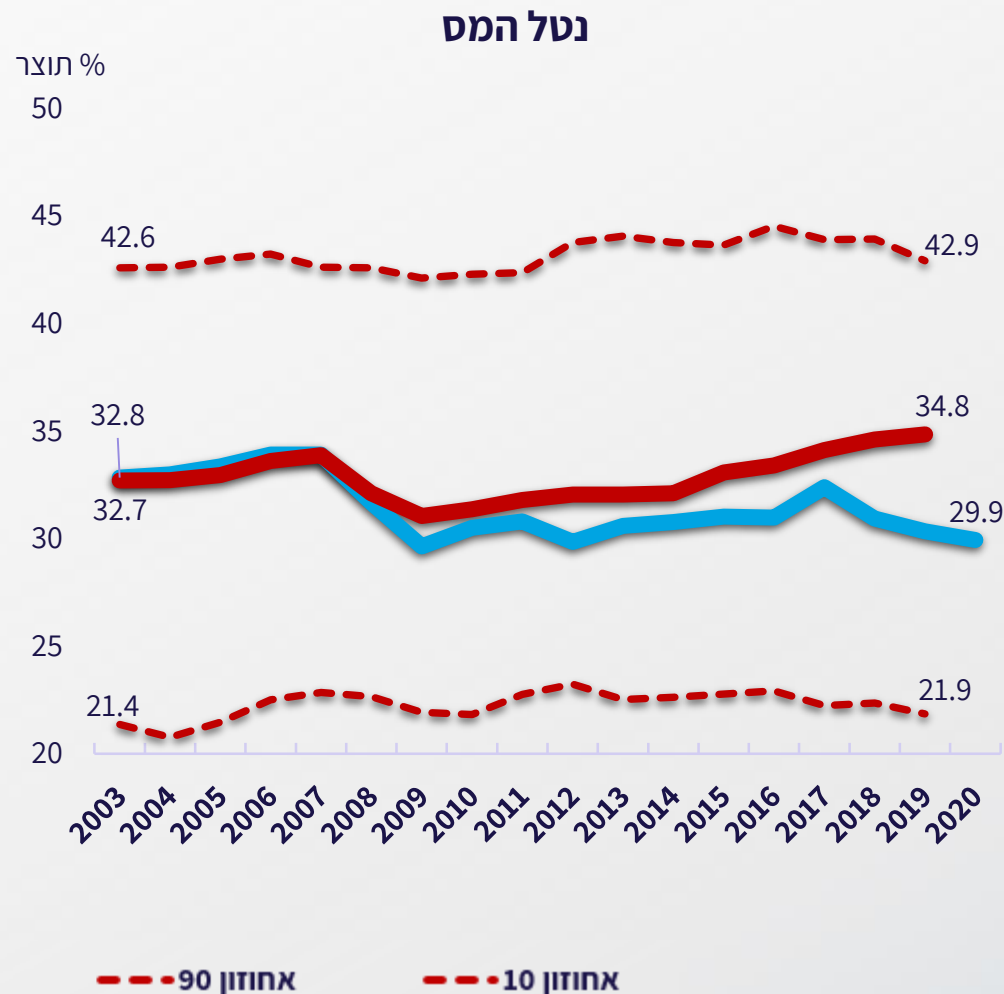
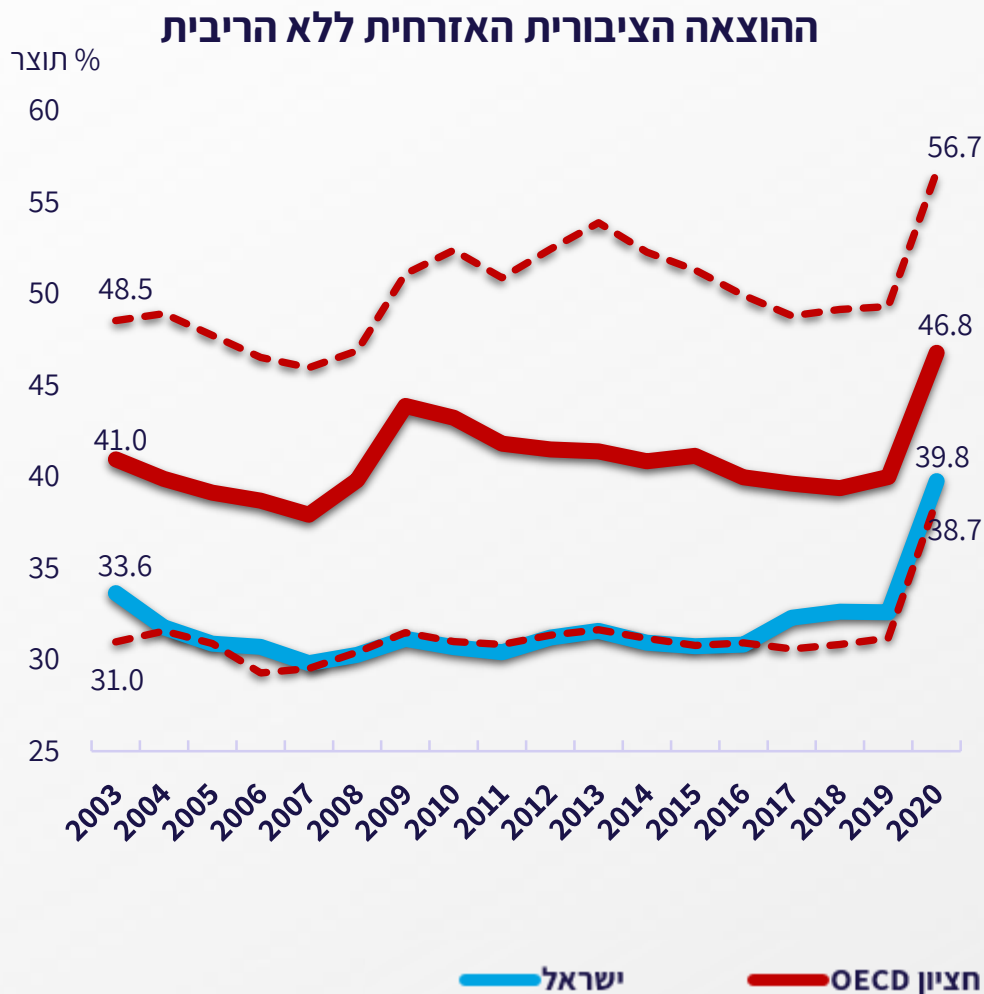
תמונת המצב הפיסקלית:

הגירעון והחוב בהשוואה בין - לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

A series of blue squares of varying sizes arranged in a pattern on the left side of the slide.

תכנית בנק ישראל להאצת המשק

המשק הישראלי מאופיין פריון עבודה נמוך, שנובע מחולשה בהון האנושי והפיזי

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

הגירעון והחוב בהשוואה בין - לאומית

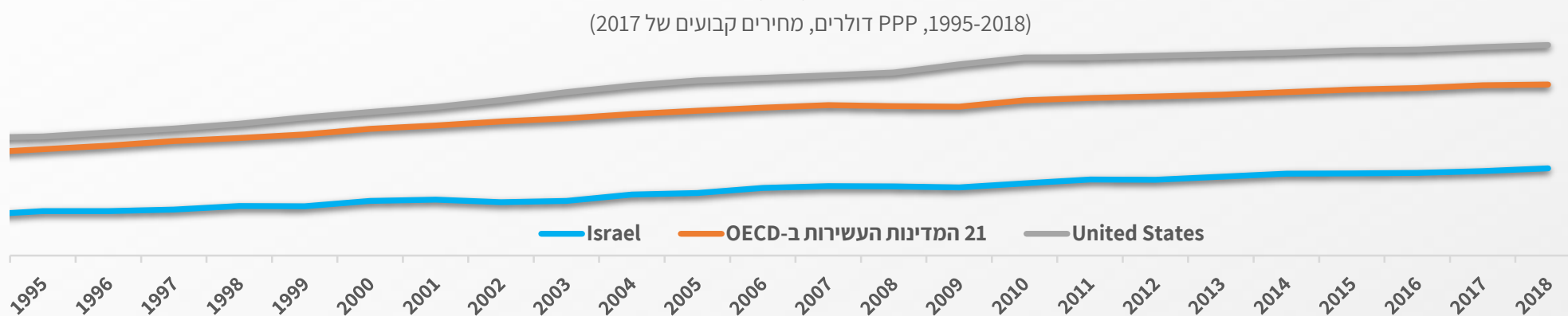
תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

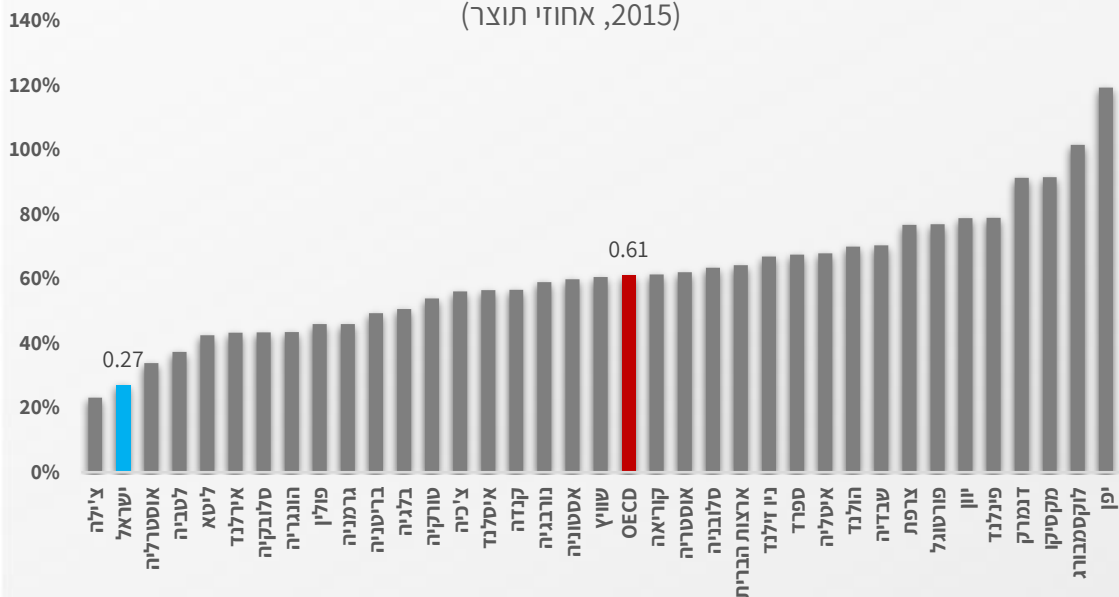
תוצר לשעת עבודה

(1995-2018, PPP דולרים, מחירים קבועים של 2017)

מלאי ההון הציבורי

(2015, אחוזי תוצר)

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים בתחומי הכלכלה הריאלית והפיננסית:

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

הגירעון והחוב בהשוואה בין – לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

פיתוח הון אנושי

1

קידום איכות החינוך לגיל הרך (0–3)

2

קידום הישגי מערכת החינוך הכללית

3

קידום איכות החינוך בחברה הערבית

4

קידום החינוך בחברה החרדית
ככלי להגברת כושר ההשתכרות

5

טיפול מיומנויות היסוד בהכשרות
מקצועיות בתיכון

6

ייעול מערך ההכשרות במסגרת העל תיכונית

השקעות בהון פיסי ותשתיות

1 עידוד ההשקעות ואימוץ טכנולוגיה
במגזר העסקי

2 הגדלת היצע הדיור

3 קידום התחדשות עירונית במרכז המטרופולין

4 האצת ההשקעה בתשתיות תחבורה
וייעול השימוש בה

5 קידום המעבר לתשתיות תקשורת מהירה

6 פיתוח תשתיות אנרגיה לאור יעדי
איכות הסביבה

יצירת שווקים חדשים

הסרת חסמים ועיוותים מהמערכת הפיננסית

1 קידום חוק האיגוח

2 שיפור נגישות האשראי לחברות הקטנות
והבינוניות (SME'S) בישראל

1 קידום החקיקה בנושא בנקאות פתוחה בישראל

2 מעבר למיסוי נומינלי אחיד על רווחי הון וריבית

3 הסרת חסמים בשוק הפקטורינג

4 הגברת הנזילות בבורסה לניירות הערך

5 מערך התשלומים ואמצעי תשלום
מתקדמים

**טיוב נתונים
ושימוש
בטכנולוגיה
מתקדמת
בשירותי
ובפעילות
הממשלה**

1
**קידום הקלות רגולטוריות בעשיית עסקים
ובנושא תקינה של מוצרים**

2
ייעול הרגולציה בתחום יבוא המוצרים

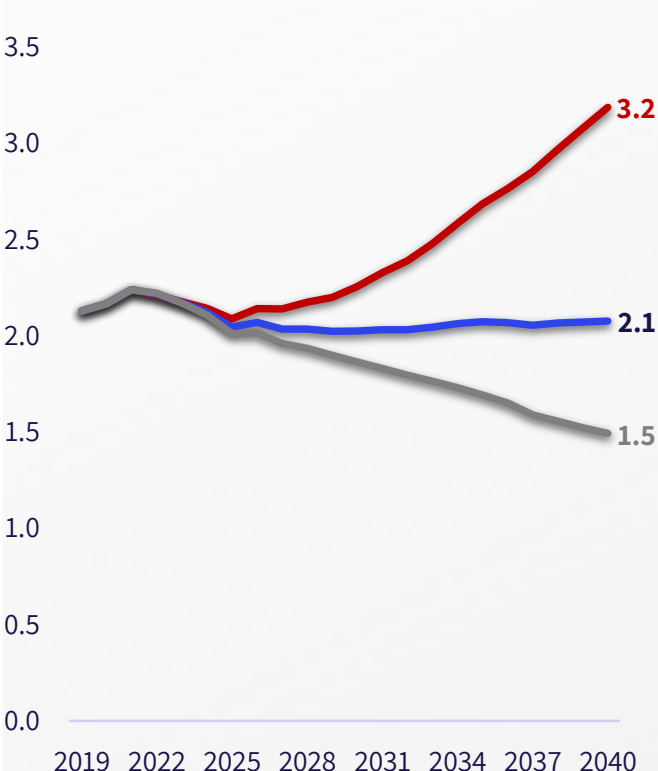
3
**הטמעה של השימוש בטכנולוגיה במערכות
והחינוך**

4
קידום דיגיטציה בפעילות הממשלה ושירותיה

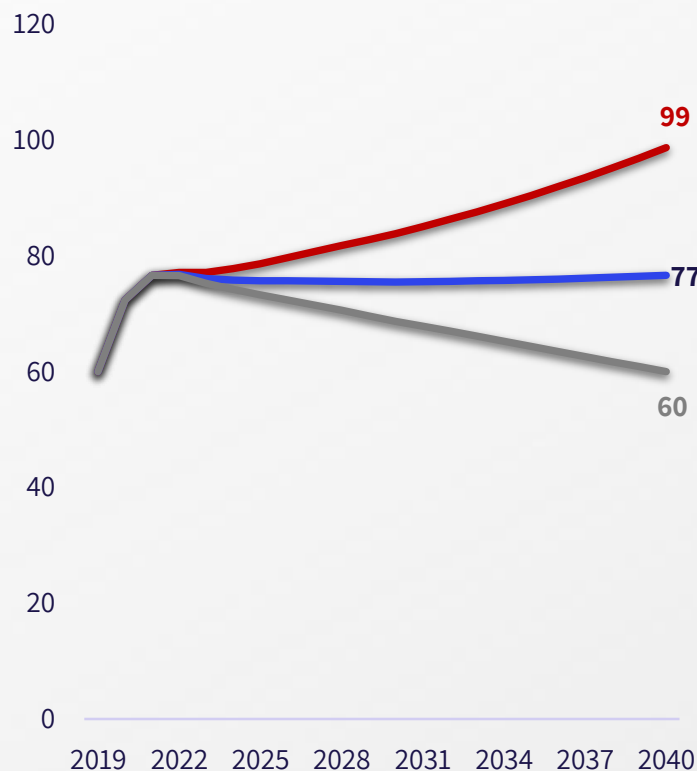
מימון הרפורמות

תרחישים פיסקליים ללא יישום רפורמות

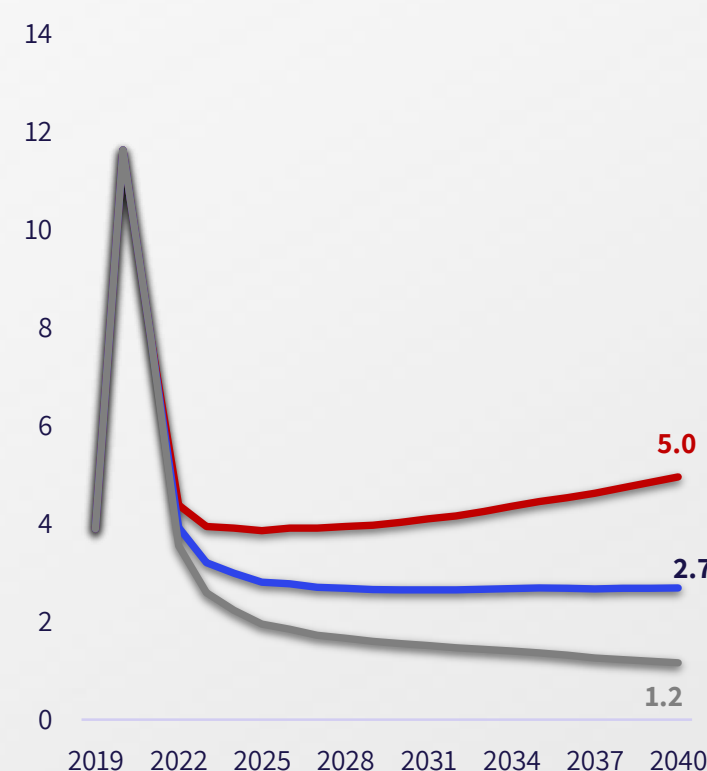
תשלומי הריבית

יחס החוב לתוצר

הגרעון

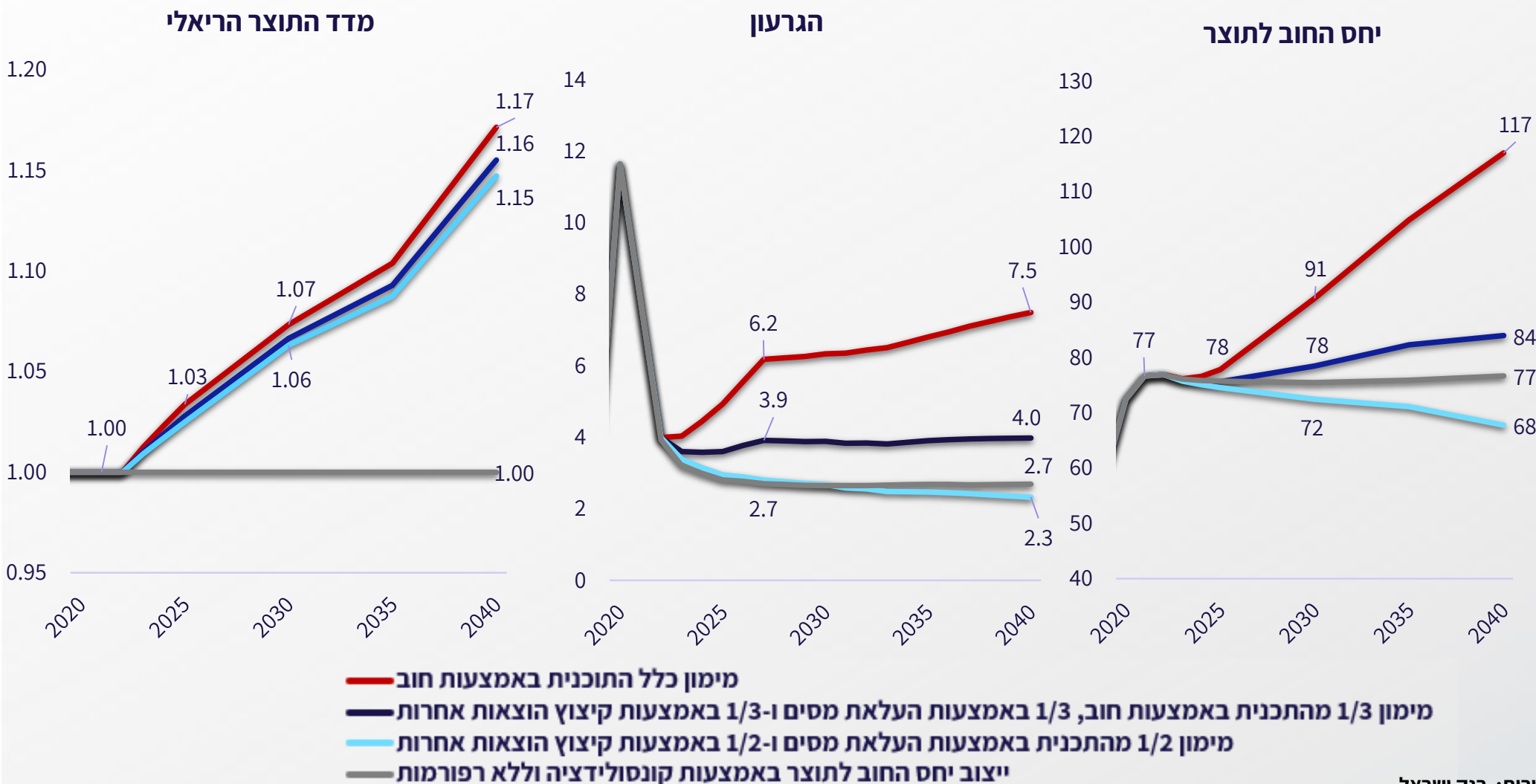

שימור הגרעון המבני הקיים

ייצוב יחס החוב לתוצר החל מ-2022

הגעה ל-60% עד 2040

תרחישים פיסקליים תוך יישום הרפורמות וייצוב הגרעון המבני

התייחסות מתוך דו"ח S&P להתפתחויות עתידיות

“Pressure on the ratings could also build if, beyond immediate pandemic-related effects, Israel lacked a medium-term fiscal consolidation plan and net general government debt kept rising-- as opposed to our current forecast that it will stabilize at under 80% of GDP”.

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב
העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

הגירעון והחוב בהשוואה
בין – לאומית

תכנית בנק ישראל להאצת
המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה
אסטרטגיים

אלטרנטיבות
למימון הרפורמות

תרחישים פיסקליים תוך יישום הרפורמות ללא ייצוב הגרעון המבני

תמונת מצב המשק:

התוצר

תחזית חטיבת המחקר

שוק העבודה ומצב העסקים

תמונת המצב הפיסקלית:

הגירעון והחוב בהשוואה בין - לאומית

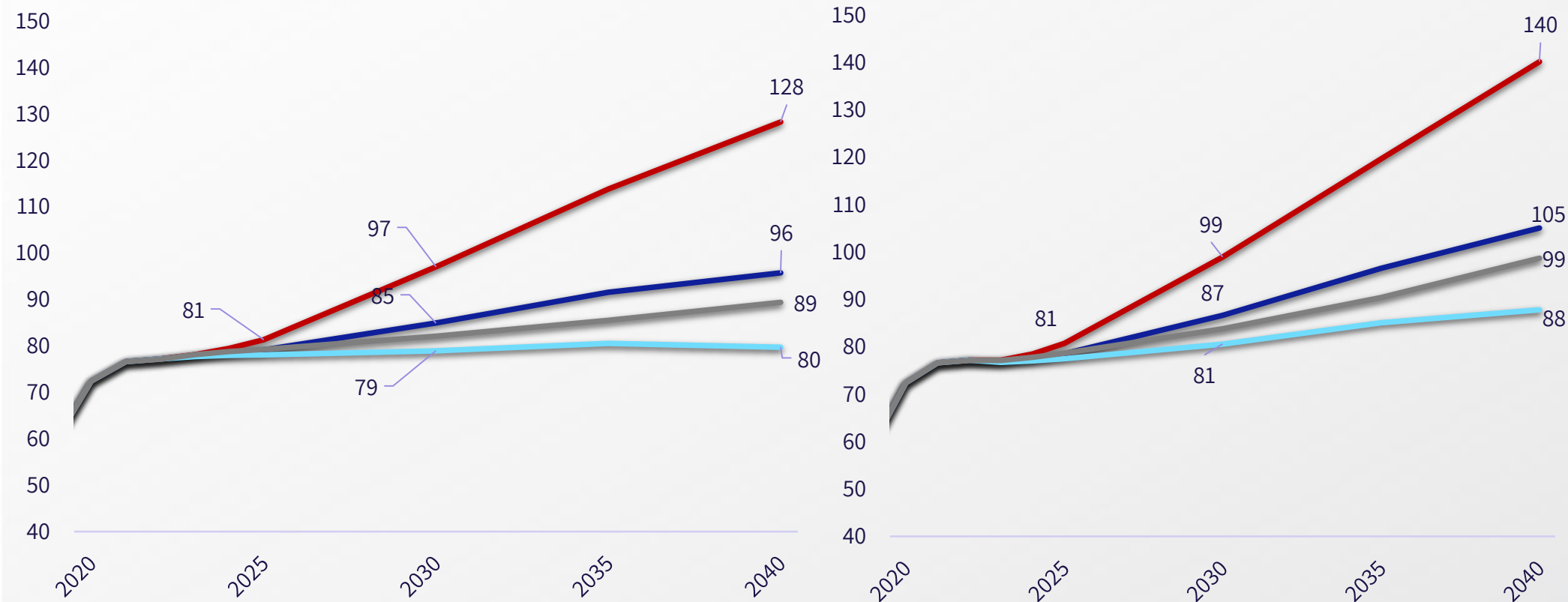
תכנית בנק ישראל להאצת המשק ומימונה:

ארבעה צירי פעולה אסטרטגיים

אלטרנטיבות למימון הרפורמות

יחס החוב לתוצר מודל צמיחה מהירה

יחס החוב לתוצר מודל הבסיס

- מימון כלל התוכנית באמצעות חוב
- מימון 1/3 מהתכנית באמצעות חוב, 1/3 באמצעות העלאת מסים ו-1/3 באמצעות קיצוץ הוצאות אחרות
- מימון 1/2 מהתכנית באמצעות העלאת מסים ו-1/2 באמצעות קיצוץ הוצאות אחרות
- ללא צמצום גרעון מבני וללא רפורמות

- המשק מתאושש בצורה נאה ממשבר הקורונה והפעילות הכלכלית מאיצה
- לאור היציאה ההדרגתית מהמשבר רצוי לא להעלות מיסים ב-2021 וב-2022, אך ללא הגדלת הגרעון המבני
- בעיות היסוד שאפיינו את המשק ערב המשבר לא נעלמו, ואף חודדו במהלכו: פיריון העבודה
- צירי הפעולה: פיתוח ההון האנושי, השקעות בהון פיזי ותשתיות, פיתוח המערכת הפיננסית, וטיוב רגולציה ושימוש בטכנולוגיה בסקטור הציבורי
- לפעול להאצת הצמיחה ע"י השקעה ורפורמות לשיפור הפיריון תוך שמירה על אחריות פיסקאלית

תודה

יצירות לגביהן צויין כי "היוצר אינו ידוע" הן יצירות אשר זהותם של זכויות היוצרים בהם אינה ידועה לבנק. יצירות אלה פורסמו לפי סעיף 27 א לחוק זכויות יוצרים, תשס"ח-2007. הבנק יקדם בברכה קבלת מידע אודות זהותם, בכתובת הדוא"ל spokesman@boi.org.il